

Wanda Matwiejczuk

Droga do powstania Biblioteki Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego

---

Fides: Biuletyn Bibliotek Kościelnych 1 (36), 115-119

2013

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

WANDA MATWIEJCZUK¹

DROGA DO POWSTANIA BIBLIOTEKI WYDZIAŁU TEOLOGICZNEGO UNIwersYTETU OPOLSKIEGO

Powstanie biblioteki naukowej wiąże się zawsze z wieloma działaniami organizacyjnymi, ale przede wszystkim jednak z utworzeniem zbiorów, które będą służyły jej przyszłym czytelnikom. Zwykle z dużym wyprzedzeniem podejmuje się decyzje odnośnie do celowości powołania biblioteki oraz ustala się profil tematyczny księgozbioru. Bywają jednak sytuacje, kiedy decyzje trzeba podejmować szybko z uwagi na bieg zdarzeń, które wyznaczają konieczny zakres zadań i działań. JM Rektor Uniwersytetu Opolskiego, prof. dr hab. Stanisław S. Nicieja, pisząc o drodze do powstania tej uczelni, nadmienił, że data 10 marca 1994 roku staje się wydarzeniem historycznym, tego bowiem dnia Sejm RP uchwalił ustawę o utworzeniu Uniwersytetu Opolskiego².

Działająca od czterdziestu czterech lat Wyższa Szkoła Pedagogiczna i funkcjonujący wówczas w Opolu od trzynastu lat Instytut Teologiczno-Pastoralny (filia Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego) stworzyły podstawę do powołania Uniwersytetu Opolskiego. Był to dwunasty polski uniwersytet i jednocześnie pierwszy, który po przemianach ustrojowych wprowadził teologię w obręb innych

---

¹ Biblioteka Główna Uniwersytetu Opolskiego.

² S.S. Nicieja, *Alma Mater Opoliensis. Ludzie, fakty, wydarzenia*, Opole 2004, s. 189; zob. także: Ustawa z dnia 10 marca 1994 r. o utworzeniu Uniwersytetu Opolskiego, Dz.U. 1994, nr 55, poz. 225.

nauk, badań i kształcenia wyższej uczelni państwowej. Dla Opolszczyzny była to nobilitacja społeczna, naukowa i kulturowa. Niewątpliwie jest to zasługa i wkład wielu osób ze środowiska naukowego Wyższej Szkoły Pedagogicznej, senatorów i posłów z Opolszczyzny, jakkolwiek należy nadmienić, że mocnym wsparciem tej ważnej inicjatywy okazał się przede wszystkim wielki autorytet i siła przekonywania biskupa opolskiego, prof. dr. hab. Alfonsa Nossola, współkreatora uniwersytetu.

Początek organizowania biblioteki specjalistycznej dla Wydziału Teologicznego na bazie zbiorów Biblioteki Głównej był dość trudny. Księgozbiór, którym biblioteka dysponowała do 1994 roku, nie zawierał zbyt wielu książek z zakresu teologii i dziedzin jej pokrewnych. Dla takich kierunków studiów, jak historia, filozofia czy kulturoznawstwo, kompletowano jedynie wybiórczo publikacje wiążące się z religioznawstwem, kulturą sakralną, etyką i wybraną problematyką z filozofii. W nowej sytuacji podjęto dodatkowe starania o zakup książek i czasopism niezbędnych do badań naukowych i dydaktyki na tym wydziale. Trzeba jednak podkreślić, że fundamentem powstającego księgozbioru specjalistycznego stały się zbiory zgromadzone przy filii KUL i Wyższym Seminarium Duchownym w Nysie, liczące wówczas blisko 150 tys. woluminów książek i czasopism, oraz piękna kolekcja starodruków.

Wśród zdarzeń, jakie przyczyniły się do szybkiego powstawania specjalistycznych zbiorów dla organizowanej Biblioteki Wydziału Teologicznego, należy wymienić fakt przyznania Bibliotece Głównej Uniwersytetu Opolskiego w 1997 roku prawa do otrzymywania egzemplarza obowiązkowego³.

Ten rok był dla Biblioteki Głównej trudnym okresem, ponieważ w lipcowej, tragicznej w skutkach powodzi utracono ponad 120 tys. książek i czasopism. Dobrodziejstwem okazał się uzyskiwany egzemplarz obowiązkowy, umożliwiający szybkie uzupełniania i rozwój księgozbioru. Publikacje tematycznie wiążące się z profilem kierunku teologicznego otrzymywane w ten sposób przekazywano do zasobów organizowanej biblioteki. Od momentu powołania uniwer-

---

³ Rozporządzenie Ministra Kultury i Sztuki z dnia 6 marca 1997 roku w sprawie wykazu bibliotek uprawnionych do otrzymywania egzemplarzy obowiązkowych poszczególnych rodzajów publikacji oraz zasad i trybu ich przekazywania, Dz.U. 1997, nr 29, poz. 161.

sytetu władze Wydziału Teologicznego podjęły wysiłek zbudowania obiektu z przeznaczeniem na bibliotekę. Zaplanowano ją inaczej niż powstające dotychczas biblioteki. Zdecydowano, by розміścić księgozbiór na całej powierzchni obiektu, w wolnym dostępie, a tylko część zbiorów objęto zwartym magazynowaniem na wyższych kondygnacjach budynku. Wyłączono zupełnie z zagospodarowania na przechowywanie zbiorów powierzchnie piwniczne i parterowe, co należy uznać za bardzo słuszne stanowisko.

Bibliotekę Wydziału Teologicznego powołano formalnie 15 września 1997 roku, przyjmując następujące zasady jej funkcjonowania:

1. Biblioteka Wydziału Teologicznego jest jednostką działającą w obrębie uniwersyteckiej sieci bibliotecznej, podległej organizacyjnie i merytorycznie Bibliotece Głównej.

2. Tak jak każda biblioteka Uniwersytetu Opolskiego, również Biblioteka Wydziału Teologicznego realizuje zadania usługowe, dydaktyczno-wychowawcze i naukowe.

3. Gromadzi księgozbiór specjalistyczny z dziedziny teologii i wszystkich dyscyplin pokrewnych.

4. Prowadzi obsługę czytelników: pracowników naukowych i studentów Wydziału Teologicznego, oraz realizuje usługi w zakresie informacji naukowej. Księgozbiór tej biblioteki będzie także dostępny dla innych pracowników i studentów uniwersytetu oraz mieszkańców Opola.

5. Księgozbiór dotychczasowej Biblioteki Wyższego Seminarium Duchownego w Nysie oraz filii KUL w Opolu, obejmujący druki zwarte, czasopisma i zbiory specjalne, stanowi własność Kurii Diecezjalnej w Opolu. Zbiór ten przejmie w depozyt Biblioteka Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego. Gromadzenie nowych nabytków książek będzie realizowane ze środków kurialnych oraz w miarę możliwości także z budżetu Uniwersytetu Opolskiego. Biblioteka Główna będzie przekazywała Bibliotece Wydziałowej egzemplarz obowiązkowy wydawnictw tematycznie związanych z profilem naukowym i dydaktycznym wydziału.

6. Kadra biblioteczna podlega dyrektorowi Biblioteki Głównej, który ustala jej zakres obowiązków i warunki zatrudnienia. Zatrudnienie pracowników i ich zwalnianie będzie realizowane w porozumieniu z władzami Wydziału Teologicznego.

7. Regulamin udostępniania zbiorów biblioteki zostanie opracowany zgodnie z potrzebami Wydziału Teologicznego.

8. Wszystkie ważne sprawy organizacyjne będą uzgadniane z władzami Wydziału Teologicznego i przedkładane dyrektorowi Biblioteki Głównej, a w niektórych ważnych przypadkach Radzie Bibliotecznej.

9. Budynek biblioteki i jej wyposażenie stanowi własność Kurii Diecezjalnej w Opolu.

Ustaleniom tym, potwierdzonym przez prorektora ds. nauki i współpracy z zagranicą, prof. dr. hab. Józefa Musieloka, przez dziekana Wydziału Teologicznego, ks. prof. dr. hab. Helmuta J. Sobeczkę, oraz przez dyrektora Biblioteki Głównej, towarzyszyła umowa w sprawie depozytu księgozbioru, którym będzie dysponowała nowo utworzona biblioteka specjalistyczna przy tym wydziale.

Planowy rozwój biblioteki i jej zbiorów umożliwiło zatrudnienie odpowiednio dobranego zespołu pracowników, posiadających w większości ukończone studia teologiczne i kwalifikacje bibliotekarskie. Placówkę tę od początku jej działalności starano się skomputeryzować, początkowo na bazie systemu MAK, a z czasem ALEPH. Informację naukową wzmocniono przez dostęp do bazy ATLA. W czytelni zorganizowano nowoczesnie wyposażone stanowiska z możliwością korzystania z Internetu i innych zbiorów danych. W pierwszych miesiącach funkcjonowania biblioteki z czytelni korzystało 287 osób, w rok później (1998) czytelników było już 990.

Czynniki, które przyczyniły się do powstania Biblioteki Wydziału Teologicznego i jej rozwoju w pierwszym okresie działalności, to przede wszystkim:

– wola, zapał i zaangażowanie twórców Wydziału Teologicznego, by powstał warsztat naukowy, badawczy i dydaktyczny;

– realistyczne i skonkretyzowane działania w zakresie tworzenia zbiorów, budowy obiektu i organizowania infrastruktury informacyjnej;

– dążenie, ażeby biblioteka ta pełniła funkcje informacyjne i dokumentacyjne w zakresie polskiego piśmiennictwa teologicznego, oraz podjęcie starań w kierunku utworzenia „Przeglądu Polskiego Piśmiennictwa Teologicznego”;

– sprzyjanie i popieranie inicjatyw bibliotekarzy dotyczących organizowania promocji zbiorów w formie wystaw okolicznościowych i tematycznych;

– kompetentne realizowanie przez zespół tej biblioteki wyznaczonych zadań, zarówno w sferze rozwoju księgozbioru oraz jego promocji, jak i usług na rzecz czytelników.

W owym pierwszym okresie, kiedy trzeba było przewyciężyć wiele trudności, współorganizator tej biblioteki, ks. dr Norbert Widok, obecnie profesor UO, dokładał wielu starań, by powstająca placówka mogła w przyszłości dobrze służyć pracownikom i studentom Wydziału Teologicznego, a także innym czytelnikom zainteresowanym jej zbiorami.